

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Philippi Clüveri[i] Germaniæ Antiquæ Libri tres

Clüver, Philipp

Lugduni Batavorum, 1631

Cap. XLIII. De Peucinis; qui & Bastarnæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44541

Poloniam Russiamque minorem ab Hungariâ ac Transilvaniâ dirimens, vulgò Polonis Hungarisque adcolis *Krápak*, & *Szepéſ*, Russis *Bieszciedy* dicitur, Ptolemæo *Carpates mons*; quo ab Dacis separabantur Germani Bastarnæ, qui & Peucini dicebantur. Ab ortu, nullo certo flumine vel montium jugo ab reliquis Sarmatis cohibebantur Germani; sed *mutuo metu*: qui inter maximas validissimasque duas genteis, æquè potentis, pro termino ac repagulo erat.

Terminum tamen heic, quò meliùs discrimen inter dictas genteis noscatur, statuo, primùm eundem, quo Finningiam Plinii insulam ab oriente cincti, supra, cap. xxxvii hujus libri: inde lineam, à Ladogo lacu, ad Vistulæ Aprique (*Vieprz* hic vulgò dicitur adcolis) amnium confluentem: hinc ipsum Aprum, & à fonte ejus lineam ad Amadocem lacum, & opidum *Grodek*; mox flumen, quod à dicto lacu opidum *Zárebá* præterfluens, Tyræ miscetur amni, qui nunc vulgò dicitur *Dniester* & *Niester*, hinc denique ipsum Tyram ad Pontum usque Euxinum. Hoc igitur termino à Sarmatis, longè latèque in orientem ac septemtrionem versùs incolentibus, distinguebantur Germani. A Dacis autem versùs meridiem (quos quondam ad Marum usque flumen incoluisse, supra in *Quadis* ostendi) prædicto Carpatiorum montium jugo, à Maro amne ad fontem usque Hierassi amnis, qui vulgò nunc adcolis dicitur *Prut*; & mox ipso Hierasso, Danubioque, & hujus ostio maximè austrino. Atque ad Pontum quidem Danubiumque antiquissimis pertingebant temporibus Bastarnæ Germani. posterioribus verò temporibus, quidquid agrorum inter Danubium, Hierassum ac Tyram amneis situm, partim Getæ, id est, Daci, partim Sarmatæ, pulsus Bastarnis, obsederunt. Hinc est, quòd Tacitus montibus tantùm Germanos à Dacis separat.

Hic igitur ultimus ab ortu solis terminus fuit Germaniæ. Genteis ab hoc latere ultra Dacorum monteis, Vistulam amnem, & mare Svevicum, indicat Tacitus in fine libri de Germaniâ, post explicatam Sveviam, his verbis: *Hic Sveviæ finis. Peucinatorum, Venedorumque, & Fennorum nationes, Germanis, an Sarmatis adscribam, dubito*. Dubitare eum heic credo, quia plerique ante eum auctores Sarmatiæ has regiones, ad Vistulam usque amnem, tribuerant. Expediit tamen mox causas, cur Germanis adscribendas censcat; de quibus infra, in singularum gentium explicatione, agam. Quin sibi jam inde ab initio certam stetisse sententiam, Germanis eas adscribere, satis indicat in exordio mox libri, ubi *Germaniam à Sarmatis non Vistulâ, aut dicto mari, sed mutuo metu*; à Dacis verò, qui ultra Vistulæ fontem, Hungariæ partem, Transilvaniam, Valachiam, Moldaviamque, in ripâ Danubii incoluerunt, *montibus separari* ait. At si quis fortè miretur, vel dubitet, tam immensum terrarum spatium à septemtrionali usque oceano ad mare Ponticum, unas treis incoluisse Germanorum genteis, *Peucinos, Aestios, atque Fennos*: (nam *Venedos* fuisse Sarmatas, infra ostendam) is meminerit, totam vastissimam illam Germaniam Plinium, lib. iv, cap. xiv, in v tantùm distribuuisse incolarum genera; quibus tamen nec Aestii, nec Finni adnumerati. Verùm plures in singulis Peucinatorum, Aestiorum, ac Fennorum gentibus fuisse nationes atque nomina, apertè indicat auctor noster voce pluralis numeri *nationes*. Hæc igitur in universum dicta sint de tribus hisce gentibus, Germanorum ultimis. de singulis nunc membratim agendum; eodem scilicet ordine, quo ab auctore nostro commemoratæ. quamquàm à Fennis incipere ordo regionum postulabat; quum Scandinaviæ peninsula proxima sit Finningia. Verùm ratio, cur Bastarnas cum his, tum Venedis præposuerit auctor, mox infra reddetur.

CAP. XLIII.

De PEUCINIS; qui & BASTARNÆ.

AUCTOR igitur noster idè PEUCINORUM sive BASTARNARUM narrationem primo loco instituit, quia ex remotissimis in orientem versùs Germaniæ populis hi proximi Romanis, Pannonias Mæsiæque sub provinciarum nomine tenentibus; eoque omnium notissimi, & Germanici generis certissimi. *Peucinatorum*, inquit, *Venedorumque, & Fennorum nationes, Germanis, an Sarmatis adscribam, dubito. quamquàm Peucini, quos quidam Bastarnas vocant, sermone, cultu, sede, ac domiciliis, ut Germani agunt: sordes omnium, ac torpor. ceterum connubis mixtis nonnihil in Sarmatarum habitum sædantur*. Reddit heic auctor causas, cur Bastarnæ sive Peucini, aut Germanis, aut Sarmatis adscribendi videantur. Causæ, cur Germanis adscribendi, haud leves, sed multo maximæ; idem sermo, idem corporis cultus, ide mō iētus, eadem sedes, nempe

- nempe certis agrorum finibus fixa, eadem *domicilia*. quæ omnia, ut inquit mox auctor, *Sarmatis diversa*: quibus, ut ceteris orientis gentibus, Scythis, atque Persis, vestis laxa, ac fluida, longaque; sedes ac domicilium Scythis nullum, *in plastro, equoque viventibus*. præterque jam dicta, *sordes omnium ac torpor*, ad Germanorum mores quàm maximè pertinebant: de quibus auctor, in eodem libro antea: *Quotiens bella non incunt, multum venatibus, plus per otium transigunt; dediti somno, ciboque. fortissimus quisque ac bellicosissimus nihil agens. delegatâ domus & penatium & agrorum curâ feminis, senibusque, & infirmissimo cuique ex familiâ, ipsi hebet; mirâ diversitate natura, cum iidem homines sic ament inertiam, & oderint quietem.* Has igitur tot ac tantas ob causas, meritò, ac per summum jus
- 10 Germanorum generi adscribendi erant Peucini. E diverso tamen, causâ una erat, cur dubitare quis posset, an non Sarmatis essent adscribendi: nempe, quia non *singulis uxoribus*, ut reliqui Germani, certo matrimonio sibi junctis, sed *mixtis connubiis*, in Sarmatarum morem, utebantur. qui quia fœdus mos, sive animi habitus; fœdatus eo ipso fuisse Germanos Peucinos ait auctor. neque enim alium heic sensum habet vox *habitus*; quidquid Christophorus Colerus de vestitu Sarmatarum, & fœdo, uti ipse ait, *illo bracciarum usu*, interpretetur. Ecquid non magis fœdum ac turpe, nudum, vel brevi sagulo rectum incidere, quàm braccis longâque veste uti? Omnino sic existimo. Sed Peucinorum corporis vestitum auctorem per vocabulum *cultus* innuere, quis non perspiciat? Potrò neque illud dissimulandum, vel silentio transmittendum; vulgata exemplaria pro
- 20 voce *ceterum*, habere *procerum*. quæ vox variè miserèque doctissima etiam ingenia vexavit. reposuit tandem Rhenanus particulam *ceterum*: haud infcitè. enarratis quidpe causis, ob quas Germanis adscribendi Peucini; unam illam causam, cur Sarmatis accensendi fortè viderentur, indicat. cui alteri totius orationis parti egregiè atque eleganter convenit particula *ceterum*, auctori nostro usitatissima, pro porrò, præterea, *cetero, de cetero, de reliquo*. quam Lipsum quoque repudiasse, vehementer ego miror. Quis namque credat, solos Bastarnarum proceres mixtis usos connubiis; reliquâ nobilitate plebeque singularum uxorum matrimonia observantibus? Quòd si verò universa pariter gens isto Sarmatarum impurissimo habitu fœdata fuit; cur unos heic Tacitus nominaret proceres? Apage cum his ineptiis à gravissimo auctore. omnino ille scripsit *ceterum*. Verùm,
- 30 nihil mirum est, Peucinos, quum Sarmatis fuerint contermini, unum hunc, alienum à reliquâ Germanorum gente, morem à vicinis suis traxisse. sic quidpe hodièque conterminas diversi generis genteis, alteram ab alterâ nonnihil diversi moris veluti contagione quâdam contrahere videmus. Prædictis igitur argumentis Bastarnas Germaniæ adferit Tacitus. Ante eum Plinius tantum à dubitatione istâ, Sarmatisne an Germanis eos adscriberet, abfuit, uti quintam eos Germanorum partem fecerit. Verba ejus lib. IV, cap. XIV, hæc sunt: *Germanorum genera V. Vindili; quorum pars Burgundiones, Varrini, Carini, Guttones. alterum genus, Ingevoones; quorum pars Cimbri, Teutoni, ac Chaucorum gentes. proximi autem Rheno, Istavones; quorum pars Sicambri. mediterranei Hermiones; quorum pars Svevi, Hermunduri, Chatti, Cherusci. quinta pars Peucini, qui &*
- 40 *Bastarna, supra dictis contermini Dacis.* Sed jam iterum non dissimulandum, Bastarnas Gallicam adpellari gentem Polybio, Livio, atque Plutarcho. Livius, sub finem libri XI; ubi de Bastarnis narrat, quos Philippus, Macedonum rex, Istrum transgredi diu sollicitaverat, uti Dardanos delerent, Italiamque popularentur; *Duplex, inquit, inde erat commodum futurum, si & Dardani, gens semper infestissima Macedonia, temporibusque iniquis regum imminens, tolleretur; & Bastarna, relictis in Dardaniâ conjugibus, liberisque, ad populandam Italiam possent mitti. Per Scordiscos iter esse ad mare Adriaticum, Italiamque: aliâ viâ traduci exercitum non posse. facile Bastarnis Scordiscos iter daturus: nec enim aut lingua aut moribus aqualeis abhorreere.* Scordiscos pro Gallis fuisse habitos, testatur disertissimis verbis Strabo, lib. VII, quæ supra, lib. I, cap. X, explicavi. Bastarnas igitur dum *aqualeis* fuisse *Scordiscis*, *lingvâ ac moribus*, tradit Livius; & ipsos fuisse Gallos satis aperte innuit. Sed disertè hoc atque clarè postea, lib. XLII: *Bastarnas primum ad errorem omnium in Dardaniam immisit. qui si sedem eam tenuissent, graviores eos adcolas Græcia habuisset, quàm Asia Gallos habeat.* Et de iisdem lib. XLII: *Armatorum duo millia Gallorum erant præfesto Asclepiodoto. Tum Gallorum effusorum per Illyricum ingens agmen oblatum, avaritiâ dimissum est. Veniebant decem millia equitum: par numerus peditum; & ipsorum juvenitium cursum equis, & in vicem prolapsorum equitum vacuos capientium ad pugnam equos.* Bastarnas intelligi paullo post ex Plutarcho patebit. Plutarchus igitur in vitâ Acemilii Pauli, de Perseo, Philippi prædicti filio, loquens: *Ἰπικίνδῃ ἢ Γαλατίας, ἔστ' ἄρα ἢ Ἰστροί φικηδύνας,*

οὐ βασιλείαι καλῶνται, στρατὸν ἰπποτικὸν καὶ μάχμον. καὶ λόγῳ καθίσταται, ὡς τῶν βαρβάρων μισθῷ πε-
 πεισμένων ἕσται αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ κατὰ Γαλατίας ὡς τὸν Ἀδριατικὸν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν Ἰταλίαν. id est: Gallos
 quoque sollicitavit, circa Istrum colentes, qui Bastarna vocantur; exercitum equestrem. & bel-
 licosum. fama que erat, barbaros, mercede ab eo inductos, per inferiorem Galliam (Gallos Scor-
 discos intelligit, qui infra Istrum colebant) juxta Adriaticum mare erupturos in Italiam.
 Polybius, referente libro legationum: Ἐκόντων ἢ τῶν Δαρδανίων, καὶ περὶ τῆς πλείους τῶν βαρβα-
 ρῶν καὶ περὶ τῆς μερίδος τῶν αἰθρῶν ἔστι ἐν πῶς κινδύοις πύλης ἐξηγημένων, καὶ ἀξιοφάντων περὶ τῆς
 Περσίας κοινοπραγίας, καὶ τῶν Γαλατῶν καὶ Φασκόντων τὰ πρὸ ἀγωνίαν μάχων ἢ ἑστῶν βασιλείας.
 id est: Quum autem Dardanii venissent, & de Bastarnis exposuissent, quanta eorum multitudo,
 quam ingentia eorum corpora, quanta in periculis esset illorum audacia; docuissent etiam de
 societate cum iis inita à Perseo & Gallis; dixissentque, majori sibi Perseum, quam Bastarnas,
 esse terrori. Verum illa Plutarchus atque Livius habuere à Polybio, & hujus coactancis;
 quorum sæculo, verum discrimen inter Gallos atque Germanos etiamdum Græci igno-
 rant: ex similitudine verò sermonis ac morum Gallos arbitrantur; siquidem hæc
 gens jam antea, Brénno duce Macedoniam Græciamque vastante, cognita iis esset;
 Scordiscis etiam postea haud ita procul habitantibus. At Plinii Tacitique temporibus
 penitus jam utraque gens noscebatur Romanis, non modò Galliam, sed & Germaniam,
 ac Daciam, ad Bastarnas usque pervagatis. quapropter veriora Plinius Tacitusque de
 his tradere potuerunt. Verum Germanici nominis fuisse Bastarnas, non Gallos, satis
 perspicuè patet ex descriptione eorum, quam paullo post ipse Plutarchus his exsequitur
 verbis: Ἡ κεν μὲν γὰρ αὐτῶν δεηθέντι βασιλεῖ, μέγιστοι μὲν ἰπποῖς, μέγιστοι ἢ ὡς ἔλεγετο, μισθοφόροι
 πάντες, ἄνδρες ἔργων εἰδότες, ἢ πλείον, σακ δὲ ποικίλων ζῆν νεμοῦτες, ἀλλ' ἐν ἔργῳ καὶ μίαν
 πύλην μελετῶντες, ἀπὸ μάχης, καὶ κρατῆν τῶν ἀντιπαύλων. ὡς ἢ περὶ τῶν Μηδικῶν κατὰ στρα-
 τοπέδους ἐπιμύνητο πῶς ὡς ἢ βασιλέως, αἰδρὲς ὑψηλοὶ μὲν πρὸ σώματος, θυμῶσι ἢ τῶν
 μελῶν, μεγάλα καὶ ἢ καὶ λαμπροὶ ταῖς καὶ τῶν πολεμίων ἀπειλαῖς, γαῖσθ' ἀρίστου πῶς Μα-
 κεδόσι, καὶ δόξῳ, ὡς τῶν Ῥωμαίων οὐχ' ὑπομείνοντων, ἀλλ' ἐπιπλαγῆσθων τῶν ὄντων αὐτῶν καὶ
 τῶν κινήσιν, ἐκφυλὸν ἔσαν καὶ δυσπρόσπινον. Id est: Veniebant enim ei roganti Bastarna, decem
 millia equitum, par numerus peditum, qui prolapsorum equitum vacuos capiebant equos; omnes
 mercenarii, homines, qui nec agriculturam, nec naviculariam nosset; nec pecore pascendo vi-
 tam tolerare: verum unum opus, unam meditentur artem, perpetuò præliari, & vincere acie
 hostem. Hi postquam in Medicâ unis castris fuerunt cum Macedonibus commisit, proceris cor-
 poribus viri, mirabili exercitatione, grandiloqui, & mirisicè adversus hosteis minaces; confir-
 maverunt Macedonas, opinionemque præbuerunt illis, fore, ut exhorrescerent, nec tolerarent
 Romani conspectum eorum & jactationem trucem ac horridam. En; Romanos ait conspectum
 novum, & congressum peregrinum & horrendum Bastarnarum non laturus fuisse. an
 adeò peregrinus, novus, atque infvetus Gallorum ad spectus Romanis? quum jam cccxx
 annis antè Galli Romam ceperant; quumque cxx circiter annis post captam Romam,
 primo bello Punico Carthaginenses Gallos mercenarios in exercitiis suis contra Ro-
 manos duxerant; quum item postea omnem Galliam Cisalpinam sive Italicam perdo-
 muerant Romani; quum etiam secundo bello Punico in Transalpinam Galliam trans-
 gressi fuerant. Certè Germanos fuisse Bastarnas, hoc ipsum prodit. nam licet magnis
 fuerint corporibus Galli, tamen majoribus erant Germani. unde apud Cæsarem, in
 comment. 1, ipsi Galli Germanorum ne vultum quidem ferre se potuissent testantur.
 Quæ autem, quæso, ex Galliâ tanta multitudo hominum, sive tam ingens unius nominis
 natio venire potuit, quæ à Vistulâ ad Pontum usque vastissimum terrarum tractum ob-
 federit? Verum quidquid objicere heic velis, credibile nullo pacto fieri potest, Plinii
 Tacitique ævo obscurius has oras atque gentes novisse Romanos, quàm cclxx annis
 antè, quum Paulo Aemilio Perseum Macedoniæ regem debellante, nihil etiamdum
 ad Istrum obtinerent. Illorum igitur potius, quàm Polybii, Livii, Plutarchique,
 testimonio standum. Neque verò ab illorum mente perinde alienus Strabo. nam
 licet sub initium libri vii, à Germanis diversos faciat Bastarnas; iterumque post Ger-
 manorum expositionem: tamen postea Germanis eos adscribendos, quamvis dubi-
 tanter, adfirmat. Verba ejus sic habent: Ἡ δὲ ὑπερκειμένη πᾶσι χώραις ἡ λεγόμενη με-
 πεδὸν ποροθένης καὶ Ἰστρου, πρώτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία· ἐπειτα οἱ Τυρρηγεῖται· μεθ' οὗς οἱ Ἰά-
 ζυρῆς Σαρμάται, καὶ οἱ βασιλεῖοι λεγόμενοι, καὶ Γεωργεῖ, τὸ μὲν πλείον νεμάδες, ἐλίξοι ἢ καὶ γεωρ-
 γίας Ἰππικῶν μὲν· τέρας Φασί καὶ ὡς τὸν Ἰστρου οἰκῶν, ἐφ' ἐκότερα πολλάνεις. Ἐν ἢ τῇ μεσο-
 γαίᾳ βασιλείαι μὲν, πῶς Τυρρηγεῖται ὁμοροὶ καὶ Γερμανοὶς, χροδὸν τι καὶ αὐτοὶ τῆς Γερμανικῆς ἦσαν ὄντες,
 εἰς πλείω φύλα διηγεῖται· καὶ δὲ Ἀτρουνοὶ λέγονται πῶς, καὶ Σιδόνες, οἱ ἢ τῶν Περσῶν κατὰ χρόνους
 τῶν ἐν

πῶς ἐν τῇ Ἰστρίᾳ ἦσαν Πόλινοι. hoc est: Totius autem regionis, quæ dicta inter Borysthenem Istrumque intervallo superjacet, prima portio est Getarum solitudo: dein sunt Tyregetæ; post hos Iazyges Sarmatæ, & qui Basilii dicuntur & Georgi; quorum plerique vagi sunt, quidam etiam agriculturam exercent. hos ferunt sæpè utramque Istri ripam adcolere. In mediterraneis Bastarnæ sunt, Tyregetis atque Germanis contermini; ac ferè ipsi quoque Germanici generis, in plurius divisi gentes. nam alii Armoni nominantur, alii Sidones; Peucini verò, insulam Istri Peucen obtinentes. Σχεδὸν π αἰε: nec tamen rationem, cur inter Germanos censeat referendos Bastarnas, curve dubitet, ullam adfert. Hoc tamen testimonium pro Plinii Tacitque sententiâ valet, quatenus Bastarnas non Gallos, sed Germanos esse suspicatus est: quum interim hoc ipso libro, haud ita multo antè, Bojos, Scordiscos, & Tauriscos, Gallicas gentis circa Istrum nominaverit. Ptolemæus, Germaniam, ut superiori capite ostensum, Vistulâ amne finiens, duas diversas longèque inter se discretas facit Sarmatiæ gentes Bastarnas atque Peucinos: sed & ipsos Peucinos geminos; alios circa Amadocem lacum; in Istri insulâ Peuce alios. Verum in Ptolemæo hoc jam minùs mirandum, quando etiam Finnos Sarmatiæ adscribit; quos jam inde ab antiquissimis sæculis ad hæc usque nostra tempora fuisse Germanos, infra docebo. Dionis autem ignorantiam quis non meritò miretur? qui, prætor quondam Pannoniarum existens, Scythas pronuntiavit esse Bastarnas, non modò contra Taciti, Plinii, Strabonisque, sed & multo antiquiorum scriptorum auctoritatem fidemque; quorum hi, Romanorum cum Perseo rege bellum literis mandantes, eos adpellarunt Gallos. Dionis verba, lib. xxxviii, hæc sunt: τὸ δὲ αὐτὸ τῶν καὶ περὶ συμμάχους ὄντων ἐν τῇ Μυσίᾳ ποιήσας ὁ Ἀντώνιος, ἡγήθη περὶ τῶν Ἰστριῶν πόλις περὶ τῶν Σκυθῶν τῶν Βασαρῶν, Ἰππικησινοῦτων αὐτοῖς, καὶ ἐπίδρα. hoc est: Eodem modo cum sociis, Mysiam incolentibus, agens, ad Istriæ urbem à Bastarnis Scythis, qui auxilio Mysi venerant, superat profugit. Et lib. li: Βασαρῶν ἢ Σκυθῶν π ἀναγκῶς νενομιδασται. id est: Bastarnæ inter Scythas verè numerantur. E diverso Strabo, libro prædicto, ab omni Scytharum Sarmatarumque nomine eos eximit. Οἰσὶν εἰσὶν οἱ ἀμαζονοὶ Σκυθῶν, καὶ Σαρμάται· καὶ γὰρ νῦν ἀναμεικταὶ ταῦτα τὰ ἔθνη τῆς Θρακίης, καὶ τὰ Βασαρῶν. id est: Qui sunt in planstris degentes Scythæ, & Sarmatæ. quin etiam immixte nunc sunt istæ simul & Bastarnicæ gentes Thracibus. Et postea eodem libro: Μεταναστεύουσιν γὰρ δεδουκται τῶν ἐπισημοῦσιν, εἰς ὅσων ἀδενεστέρας ἐξαναστάντων, τῶν ἐπι ἐν τῆς περὶ τῶν Σκυθῶν καὶ Βασαρῶν, καὶ Σαυρομάτων Ἰππικησινοῦτων ποδιάνις. hoc est: Transmigrationes namque fiunt, ubi finitimi in imbelliores imperum faciunt; quemadmodum trans Istrum incolentes Scythæ, & Bastarnæ, & Sauromatæ, sæpius prevaluerunt. Aut Germanis, aut Sarmatis, aut Scythis accensendi erant Bastarnæ: quartum quidpe genus heic nullum datur. Qui igitur à Scythis Sarmatisque profus facit alienos, satis manifesto indicio Germanis eos relinquit: quod etiam supra, dubitanter quamvis, tamen adfirmat. Hæc igitur de genere Bastarnarum sive Peucinorum dicta sint; quibus Germanico nomini eos vindicavimus.

Vocabulum eorum BASTARNÆ, totius gentis fuisse nomen, PEUCINI autem partis tantum, vel nationis in gente Bastarnarum, difereis testantem verbis audivimus Strabonem. Plinius tamen atque Tacitus Peucinorum nomen tamquam universæ genti commune referunt. id an satis rectè, ego equidem dubitasset, quum duo hi soli sint hujus rei auctores, nisi apud Ptolemæum quoque Peucinos reperissem, haud ita procul ab Vistulâ amne. treis quidpe hic, ut antè dictum, facit gentes ex eâ quæ una tantum erat gens: Peucinos modò dictos, supra Amadocem lacum; infra hos Bastarnas, supra Daciam; & alios dein Peucinos, ad Pontum, in insulis Istri. Verba ejus, in descriptione Sarmatiæ Europææ, hæc sunt: κατὰ τὴν τῶν Σαρματῶν ἔθνη μέγιστα, οἱ π οὐενέται παρ' ἄλλων τῶν οὐενεδίων καὶ ἄλλων, καὶ παρ' τῶν Δακίαν Πόλινοι π καὶ Βασαρῶν. id est: Incolunt autem Sarmatiam maxime gentes, Venedæ apud omnem sinum Venedicum, & super Daciam Peucini, ac Bastarnæ. Et postea in Mæsiæ descriptione: κατὰ τὴν τῶν Μυσίᾳ, π ἐπι δυσμικῆ Τρογλοδύτης, καὶ τῶν Πόλινοι τῶν Τρογλοδύτης, π ἐπι τῶν Πόλινοι. hoc est: Incolunt Mysiæ occidentalia Triballi; orientalia, sub ostio Peuces Troglodytæ, ipsa verò ostia Peucini. Πόλινοι ἢ, PEUCEM MONTEM ponit in Sarmatiâ Ptolemæus παρ' τῶν Ἀμάδοκα λίμνης, id est, super AMADOCEM LACUM. ex hoc autem flumen in Borysthenem deducit, quod & ipsum Borysthenis nomine adpellat. unde patet, Amadocem lacum esse eum, qui hodiè medius inter Voliniam Podoliamque, Bugem amnem (vulgò est Bog) in Borysthenem (Dniestr & Niepr vulgò dicitur) emitit. Supra hunc verò lacum mons hodiè est, in confinio Podoliæ, Voliniæ, ac Russiæ, medio inter lacum & alium Bugem, qui in Vistulam delabitur, situ. qui sine controversiâ Peuce mons est Ptolemæi.

Ab hoc igitur ille Peucinos conterminos five adcolenteis haud dubiè denominatos putavit : nam & ipsum montem paullo post adpellat Πευκίνα ὄρη, *Peucinos montes*. Verum, an *Peuces* nomine mons hic umquam fuerit adpellatus, ego equidem nescio : ipsam tamen gentem non à monte hoc, sed à *Peuce insula*, quam Istri annis duo proxima à meridie ostia *Sacrum* & *Naracum* efficiunt, dictam fuisse, testis est Strabo. à quâ sententiâ ne ipse quidem abhorret Ptolemæus, dum universâ vi Istri ostia, id est, insulas in iis sitas, à Peucinis teneri tradit. Credibilis igitur est, eam primò Bastarnarum partem, quæ Peucen & ceteras ostiorum Istri insulas incoluit, nomen ab insulâ vocabulo accepisse Peucinarum. hi verò quum omnium essent bellicosissimi, nobilissimique, ut infra patebit; nomen unius nationis in totius gentis adpellationem postmodum evaluisse, uti omnes pariter Bastarnæ cõmuni nomine dicerentur *Peucini*. Horum autem quidam quum dictum montem adcolerent; ipse mons ex eorum nomine dictus est, non *Peuce*, primitivo insulæ vocabulo, sed derivativo *Peucinus*.

Ceterum quando Bastarnæ ad Pontum usque descenderint, insulamque Istri Peucen occupaverint, incertum est. ex Strabonis tamen libro vii patet, Alexandri Magni tempestate Peucen insulam Triballorum gentem coluisse; proxima autem trans Istrum *Getas*. Verba ejus hæc sunt : Α' λείξανδρῳ ὁ φιλίππυς, καὶ τὴν Ἰστρίαν ὁρμάς ὄντων ὑπὲρ τῆς Αἰμαθραίων, ἐμβαλὼν εἰς τρεβαλλῶν, ἑρῶν μέρους Ἰστρίας καθήκουσας, καὶ τὴν ἐν αὐτῇ ἡσυχίαν Πευκίνας, τὰ πέραν τῆς Γέτας ἑρῶν, ἀφίχθαι λέγουσι μέρους δειροῦ καὶ ἐς αὐτὴν τὴν ἡσυχίαν ἀποπέλει μὴ διώσθαι ἀπὸ τῶν ποταμῶν. ἐκείσε δὲ κατὰ Φοινίκαν τὴν τρεβαλλῶν βασιλείαν Σόρμον, ἀποπέειν πρὸς τὴν Ἰστρίαν εἰς τὴν Γέτας Διόβαρτα, ἐλεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν, καὶ ἀναστρέψαι Διόβαρτων εἰς τὴν οἰκίαν, λαβόντα δὲ αὐτῶν καὶ τὴν Σόρμον. idem : *Alexander Philippi F. in eâ expeditione, quam in Thracias, supra Aemum incolenteis, fecit, impressione in Triballos factâ, quos ad Istrum usque, & sitam in eo insulam Peucen pertingere videbat, ulteriora verò amnis à Getis teneri, eò usque progressus dicitur, & in insulam quidem ne intraret, navigiorum fuisse impeditum penuria. eò namque confugisse Syrmum Triballorum regem, conantique transgredi vi obstitisse : idèoque Alexandrum in Getas transmississe; captâque eorum urbe, celeriter revertisse domum, donis à gentibus & Syrmio acceptis.* Quum igitur inter initium regni Alexandrini, quò is in Triballos expeditionem fecit, & consularum A. Postumii Albinii, C. que Calpurnii Pisonis, quo Bastarnas Philippum secundum in Dardanos concitasse tradit Livius, c. l. v. intersint anni; 30 certum est, hoc temporis intervallo ad Istrum eos ac Peucen insulam descendisse. nam hoc tractu tunc eas incoluisse, ex Livii liquet historiâ. sic enim continuò ante ea, quæ suprâ citavi : *Post paucis diebus gens Bastarnarum, diu sollicitata, ab suis sedibus magnâ peditum equitumque manu Istrum trajecit. inde progressi, qui nuntiarent regi, Antigonus & Costo, nobilis is erat Bastarna. de eâ re Antigonus sæpè invitus cum ipso Costone legatus ad concitandos Bastarnas missus. haud procul Amphipoli fama incerti nuntii occurrerunt, mortuum esse regem, que res omnem ordinem concilii turbavit. Compositum autem sic fuerat; transitum per Thraciam tutum, & commeatus, Bastarnis ut Philippus præstaret. Ex his manifestò, inquam, liquet, jam tum proximos Istro Getarum agros ipsamque adeò insulam Peucen tenuisse Bastarnas. ab his quidpe partibus rectè per Thraciam ad Amphipolim & Strymona 40 annem ducebantur, per Macedoniam Dardanos adgressuri. Manserunt postea diu iisdem sedibus. Hinc apud Appianum, in Mithridaticis, Pelopidas, à Mithridate legatus ad Romanorum legatos missus, ait, Mithridatem φίλοις ἐς παῶν κελδομόρων ἐπίμοις χεῖρῶν Σκύθαις τε καὶ Ταύροις, καὶ Βασάρταις, καὶ Θραξῶν, καὶ Σαρμάταις, καὶ πᾶσι τοῖς ἀμφὶ Τανάιν τε καὶ Ἰστρίαν καὶ τὴν λίμνην ἐπὶ τῷ Μαύρῳ ποταμῷ. id est : *Amicos paratos habere ad exsequenda jussa omnia Scythas, Tauros, Bastarnas, Thracas, Sarmatas, denique omnes, qui Tanain & Istrum lacumque Mæotin accolunt.* Idem auctor eodem libro postea de auxiliis, quæ tertio bello Mithridati adfuerunt, ita narrat : Περσίουντα ἐς τὴν Εὐρώπῃν (lege, ἐκ τῆς Εὐρώπης) Σαρματῶν οἱ τε βασιλεῖς καὶ Γάζυγες, καὶ Κόραλλοι, καὶ Θραξῶν ὅσοι ἦσαν πρὸς τὸν Ἰστρίαν, ἢ τὸν Ὀδῶπῆν, ἢ τὸν λίμνον οὐκίσαι, καὶ Ἰστρίαν πρὸς τὴν Βασάρταις, τὸ ἀλκιμώτατον αὐτῶν ἦν. id est : *Gentes que ex Europâ transjecerant, Sarmata Basillii, & Iazyges, & Coralli, Thracum item quicumque Istrum & Rhodopen & Aemum accolunt; atque insuper Bastarnæ omnium eorum fortissimi.* Valerius quoque Flaccus, *Ἀρξοναυτικῶν* lib. vi, Corallorum & Bastarnarum narrationem conjungit. hos tamen metri causâ vocat *Batarnas*, in his versibus :*

Illinc juratos in se trahit Aea Batarnas :

Quis duce Tentago crudeli mora corticis armat.

Ipsum ducis nomen, quod à voce *Theut* deductum, Germanos fuisse ostendit. Dio, ut suprâ relatum, lib. xxxviii, de C. Antonio loquens : τὸ δὲ αὐτὸ πᾶσι καὶ πρὸς συμμάχους ὄντων ἐσ

ἔστυ' ἐν τῇ Μυσίᾳ ποιήσας, ἠπὶ τῇ περὶ τῆ Ἰστριαίων πόλει περὶ Σκυθῶν ἑ βασιλευσῶν, Ἰπποβοηθησίου
 ἀνωπύς, ἢ ἀπίδρα. Id est: Eodem modo cum sociis Romanorum Mysia agens, ad Istrianos urbem
 à Bastarnis Scythis, qui auxilio Mysia venerant, superatus profugit. Istropolim propè fuisse in-
 sulam Peucen & Istri ostia, patet ex Plinii lib. IV, cap. XII: item ex Ptolemæi Mysia in-
 ferioris descriptione. Idem Dio lib. LI: βασιλευσῶν ἢ Σκυθῶν τὴ ἀκροτάτῃ νεοριδίᾳ. καὶ τίτι τὸν
 Ἰστρὸν Διολυβίας, πλὴν τῆ Μυσίας πλὴν κατ' ἀντιπέρας σφῶν, ἢ μὴ τῆ καὶ Τριβαλλῶν ἑμορίας αὐτῆ ὄντας,
 ἔστυ' τῆ Δαρδάνης ἐν τῇ χώρᾳ τῆ ἐκείνων οἰκῶντας, ἐχειρώσαστο. hoc est: Bastarna inter Scythas rectè
 censentur. hi tum transgressi Istrum, Mysiam sibi oppositam, finitimosque ejus Triballos, Darda-
 nosque ibidem habitantes, subegerant. Ovidius, Tristium libro II, de suo tempore, quo
 10 Tomis ad Pontum haud ita procul Istri ostiis exfulavit:

Iazyges, Colchi, Metereaque turba, Getaque

Danubii mediis vix prohibentur aquis.

Haecenus Euxini pars est Romana sinistri:

Proxima Bastarna, Sauromataque tenent.

Hinc Strabo etiam suâ ætate Bastarnas citat Peucinos, Peucen insulam incolentes. Ab
 Alexandri igitur Magni temporibus loca Istro proxima, ipsasque Istri insulas, pulsis Getis
 ac Triballis, occuparunt. unde illud Strabonis, jam antè citatum: οἵτις εἰσι οἱ ἀμαζονοὶ
 Σκυθῶν, ἢ Σαρμά. ἢ ἢ νῦν ἀναμύκται πρὸς τὰ ἐθνη τοῖς Θρακῆσι, ἢ τὰ Βασαρνοῦκα, μᾶλλον μὲν
 τοῖς ἐσθλῶς Ἰστρῶ, ἀλλὰ ἢ τοῖς ἐσθλῶς. Id est: Qui sunt in plaustris habitantes Scythæ ac Sarmatæ.
 20 nam etiam nunc permixtae sunt istæ & Bastarnicae gentes Thracibus; magis quidem iis qui extra,
 sed iis tamen quoque, qui intra Istrum colunt. Getas heic intelligit per Thracum vocabu-
 lum; ut ex præcedenti ejus oratione liquet. Idem auctor, lib. II: Μάλιστα δ' εἰ νῦν ἔχοιεν
 ἀμυμον αὐτῶν λέγειν περὶ τῶν καὶ Βρετανῶν καὶ Γερμανῶν, ἔστυ' περὶ τῆ Ἰστρῶ, ἔστυ' τῆ ἐσθλῶν, καὶ ἐσθλῶν,
 Γέτας τῆ καὶ Τυρρητίας, ἢ Βασαρνοῦκα. Id est: Maxime verò nostra ætatis homines certius aliquid
 dicere possunt, de Britannis, Germanis, & Istri accolis, tam interioribus, quam exterioribus,
 Getis, Tyregetis, & Bastarnis. Atque hinc est, quòd apud Ptolemæum in dextrâ Istri
 ripâ ad lacum, à quo in sex scinditur alveos & ostia amnis, Νουῖοδονον, ΝΟΥΙΟΥΝΟΝ
 legitur opidum, vocabulo merè Celtico, sive Germanico, quasi *Nendun*, sive *Nūdun*.
 Id referunt, post Ptolemæum, Antoninus in itinerario, Tabula itineraria, & Notitia
 30 imperii, hodiè dicitur *Nivorx*. Nescio an non & Jornandes ejus meminerit in rebus
 Gothicis, his verbis: *Introrsus Dacia est, ad coronæ speciem arduis Alpibus emunita. juxta*
quarum sinistrum latus, quod in Aquilonem vergit & ab ortu Vistule fluminis per immensa spa-
ria venit, Winidarum natio populosa consedit. quorum nomina licet nunc per varias familias &
loca mutantur, principaliter tamen Sclavini & Antes nominantur. Sclavini à Civitate novâ,
& Sclavino Rumunenſe, & lacu qui appellatur Musianus, usque ad Danastrum, & in Boream
Vislâ tenuis commorantur. hi paludes silvasque pro civitatibus habent. Antes verò, qui sunt
eorum fortissimi, qui ad Ponticum mare curvantur, à Danastro extenduntur usque ad Danaprum.
Satis clarum est, ab Istro ad Danastrum usque, id est Tyræ, qui hodiè dicitur Dne-
ster, Jornandem versùs septemtriones protendere Sclavinos; versùs occasum verò, su-
 40 *pra Daciam & Carpatia juga, quæ ille vocat Alps, ad Vistulæ usque fontem Vinidas.*
 quo tractu Bastarnas antè incoluisse jam antè ostensum. LACUS igitur iste MUSI-
 ANUS, sive, ut alia ferunt exemplaria, MYSIANUS, nullus alius, quam apud quem in
 Mysia antiquis illis auctoribus recensetur *Noviodannum*: quod & ipsum est CIVITAS
 NOVÆ Jornandis. quæ fortè ipsis Bastarnis Germanis tunc *Neustat* vel *Neustât* dicta;
 ut & alia in eadem ripâ eademque Mœsiâ urbs, Ptolemæo, Antonino, ac Tabulæ, ipsique
 Jornandi dicta *Novæ*: de quâ sic Jornandes: *Post ejus decessum Cniva exercitum dividens*
in duas partes, nonnullos ad vastandam Mæsiam dirigit; sciens, eam, negligentibus principibus,
defensoribus destitutam. Ipse verò cum LXX millibus ad Eustestum, id est, Novas descendit. unde
 50 *à Gallo duce remotus Nicopolim accedit, quæ juxta Istrum fluvium est constituta. Lege, Neu-*
stetium, & Ciabrum. urbem enim, quam Romani *Novas*, Gothi, has oras tunc obsiden-
 tes, adpellavêre *Neustât*. Ciaber autem fluvius est Ptolemæo κίαβρος, Mæsiam superiorem
 ab inferiore dividens; Antonino *Cebus*, & Dioni etiam lib. LI κέβρος: apud quem tamen
 mendosè τῶ κέβρω quod parum feliciter contra omnem historiæ rationem Leonclajus
 purgavit in Ἐβρω: quum jam dudum Bastarnæ, de quibus Dio heic loquitur, Thracia ex-
 pulsi, tunc in Mysia egerint in Dardanorum agris, περὶ τῶ κέβρω, apud *Cebrum*. Sed hæc
 ab hoc loco paulo alieniora. ad nostra revertamur.

Terminos igitur BASTARNIS sive PEUCINIS statuo istos: Ab septemtrionibus
 Aprum amnem, vulgò *Vieprz*, in Vistulam delabentem; & à fonte ejus lineam ad

Amadoeem lacum; atque hinc flumen, quod ex lacu juxta opidum *Zárebá* oriens, in Tyram, id est, Danastrum defertur: inde ipsum Tyram. ab ortu mare Ponticum, & ostia Istri. à meridie Istrum (citra quem tamen quidam etiam Bastarnæ, teste Strabone) ad Hierassi usque confluentem; & hinc Hierassum, & à fonte ejus Carpatica Sarmaticaue juga, ad fontem usque Vistulæ. ab occasu, primò Asciburgium montem ad opidum usque *Oświeszym*, hinc verò Vistulam, ad Apri usque confluentem.

Ostia Istri eos adcoluisse, jam dudum è Ptolemæo, partimque è Strabone patuit. ad Tyram usque pertinuisse, inde liquet, quòd Ptolemæus Tyregetas ultra Tyram collocat, & Plinius, lib. rv, cap. xii, in Tyra insulâ; Strabo verò, dicto lib. vii, de his simul atque Bastarnis sic scribit: *Ἡ δὲ ὑπερκειμένη πᾶσι χώραις ἔλεγχοντι μετὰ τὸν Βορυσθένην καὶ Ἰστροῦ, πρῶτη μὲν ἐστὶν ἡ τῶν Γετῶν ἐρημία, ἔπειτα οἱ Τυρῆται· μεθ' ἧς οἱ Ἰαζυγῆς Σαρμάται καὶ οἱ Βασίλειοι λεγόμενοι καὶ Γεωργῆς, τὸ μὲν πάλαι νομάδες, ὀλίγοι δὲ γεωργίας Ἰπτιμελιέμενοι. Τῆς Φασὶ καὶ πρὸ τῆς Ἰστρον οἰκεῖν, ἐφ' ἑκάστην ποσσάνην. ἐν δὲ τῇ μεσογείᾳ Βασάρται μὲν τοῖς Τυρῆταις ὄμιροι καὶ Γερμανοῖς, χεῖρον πρὸς αὐτοὺς ἔΓερμανικῆς γένεος ὄντες, εἰς πλείω Φύλα διηρημένοι. καὶ δὲ Ἀτμόνοι λέγονται πῆες, καὶ Σιδόνες, οἱ δὲ πρὸ Πόρκου καταχρόντες, πρὸ ἐν τῷ Ἰστρον ἦσαν, Πόρκιοι Ἐξολοῦτοι δὲ δρυκίνοισι, μετὰ δὲ Ταναΐδου, καὶ τῶν Βορυσθένης νεμόμενοι πεδία. Hoc est: Totius autem regionis, quæ jam dicto inter Istrum ac Borysthenem intervallo superjacet, prima portio est solitudo Getarum; dein sunt Tyregetæ, post hos Iazyges Sarmatæ, & qui Basilii dicuntur, & Georgi; quorum plerique equidem sunt vagi, quidam tamen etiam agricultura student. hos ferunt etiam sæpenumerò ad utramque Istri ripam habitare. Intra versus verò sunt Bastarnæ, Tyregetis atque Germanis contermini; ac ferè ipsi quoque Germanici generis, in plureis divisi nationes. nam Atmoni quidam eorum nominantur, alii Sidones, & qui Peucen insulam tenent, Peucini. Roxolani autem sunt maximè septemtrionales, qui campos inter Tanaim atque Borysthenem incolunt. Removet heic simul Strabo Bastarnas à mari, simulque ei admovet, nam in mediterraneis eos ait habitare; & nihilo minùs tamen Peucen insulam iis attribuit: & hoc etiam paullo antè; *Πρὸς δὲ τῆς ἐκβολῆς τῆς Ἰστρον μεγάλη νῆσός ἐστιν ἡ Πόρκη. καταχρόντες δὲ αὐτῷ Βασάρται, Πόρκιοι, προσρηρόθησαν. id est: Ad ostia autem Istri magna est insula Peuce. quam Bastarnæ occupantes dicti sunt Peucini. Sed ratio hujus variationis est, quia & Scythæ, & Sarmatæ, & Bastarnæ Getis erant ad utramque Istri ripam permixti; sæpius sedeis hinc inde moventes. Hinc est illud Ovidii, ad Pontum Tomis exsulantis, Trist. lib. iiii, eleg. x: 30**

Sauromatae cingunt, fera gens, Bessique, Getaque:

Quàm non ingenio nomina digna meo!

Dum tamen aura tepet, medio defendimur Istro:

Ille suis liquidus bella repellit aquis.

At cum tristis hiems squallentia protulit ora,

Terraque marmorea candida facta gelu;

Dum patet & Boreas, & nix injecta sub Arcto;

Tum patet has genteis axe tremente premi.

Ceterùm Carpatica quoque ac Sarmatica supra Daciam juga Bastarnas adcoluisse, supra ex Plinio, Tacito atque Ptolemæo intellectum. Hinc etiam ista juga in tabulâ itinerariâ adpellantur *ALPES BASTARNICÆ*; quas nudè sine cognomento *Alpeis*, ut antè dictum, vocat Jornandes. Ad Vistulam usque pertinuisse, ex Plinio etiam didicimus: qui *inter Marum & Parbissum, campos & plana Iazyges Sarmatas, montes verò & Hercynios saltus Dacos, aversa Bastarnas, aliosque inde Germanos tenuisse tradit.*

In plureis fuisse Bastarnarum nomen divisum nationes, apertè testatur, ut antè ostensum, auctor noster. Strabo etiam, prædicto loco, tres earum nominat, *Ἀτμόνας, Σιδόνες, καὶ Πόρκιους. Atmonos, Sidones, & Peucinos.*

ΑΤΜΟΝΙ quo situ fuerint, non liquet.

PEUCINOS fuisse propriè dictos eos, qui Peucen insulam, & proximos Triballorum Getarumque finis obsederunt, satis supra patuit. Hi *PEUCENI*, quasi Græco vocabulo *Πόρκιοι*, adpellantur Iornandi in Gothicis; Zosimo lib. i, *Πεύκαι, PEUCÆ*; & Svidæ *Πόρκισαι, PEUCESTÆ.*

SIDONES fuisse proximos Vistulæ amni, inde colligo, quòd à Ptolemæo ad lavam dicti amnis ripam in Germaniâ, non trans amnem in Sarmatiâ collocantur.

Apud eundem Ptolemæum hæc leguntur, in descriptione Sarmatiæ: *κατὰ δὲ τὴν Σαρματίας ἄσθη μέγιστα, οἱ πε Οὐενέδαυ παρ' ὄλον τὸ Οὐενεδικὸν κάλιον, καὶ ὑπερ τῆς Δακίας Πόρκιοι πε & Βασάρται. id est: Incolunt autem Sarmatiæ gentes maximæ, *Venedæ*, apud totum sinum *Venedicum*, & supra Daciam Peucini, ac Bastarnæ. Hoc si verum, (ut verum esse, jam dudum*

ex Plinio, Tacito, tabulâque itinerariâ comprobatur) Bastarnæ totum Carpatis montis septentrionalis latus adcoluerunt. at nihilo minus tamen idem Ptolemæus sic paullo pôst: *Εἴτε Λυαυροὶ ὡς τὴν κεφαλὴν τῆς Οὐισύλα ποταμῆς, ὡς ἔς Ὀμβρόνες· εἴτε Ἀνατροφρακτοὶ εἴτε Βουργιώνες· εἴτε Ἀρσίνη· εἴτε Σαβόκοι· εἴτε Πιενγίται, καὶ Βίεσσοι ὡς τὸ τὸ Καρπάτιον ἔσθ'. Hoc est: Deinde Avarini, apud fontem Vistulæ amnis. sub quibus Ombrones. dein Anatrophracti; dein Burgiones; dein Arsetæ; dein Saboci; dein Piengitæ, & Bieffi apud Carpatem montem. & mox: καὶ πάλιν μετὰ τὸ Πόσκινον καὶ Βασάρων, Καρπατοί. hoc est: Atque rursus inter Peucinos ac Bastarnas, Carpiani. Ex quibus ego nihil aliud judicare queo, quàm dictas hasce nationes, vel earum plerasque (sæpe quidpe Ptolemæus gentium vocabula alienissimo situ locare)*

10 parteis fuisse Bastarnarum. Atque BURGIONES equidem, non Sarmatas, sed Germanos fuisse, ipsum prodit vocabulum. Idem auctor in Germaniæ descriptione: *Λέγεται εἰ Βῆροι, μέγιστα τῆς Οὐισύλα ποταμῆς· ὡς δὲ τῆς περὶ τὸ Σιδωνες, εἴτε Κόγροι, εἴτε Οὐισβῆροι ὡς τὸ τὸ Ὀρκύνιον ὄρυγμον. Id est: Lugii, qui Buri dicuntur, usque ad Vistulam amnem. sub his autem primi Sidones; dein Cogni; mox Visburgii supra Orcynium saltum. Hunc equidem saltum paullo pôst Ptolemæus eo situ nominat, uti nullus alius intelligi queat, quàm qui Quados à Bojohæmo dirimebat. at quia supra Quados Ofos fuisse, jam dudum comprobatur est; Hercynium saltum heic intelligendum arbitror, qui à Dacis, unà cum montibus, (in quibus Ptolemæus ponit Lunam silvam & ferri secturas) tenebatur; cujusque averfa Bastarnæ adcolebant. idque eò magis credo, quia & Sidones alieno situ cis Vistulam*

20 locati. quorum ego veram germanamque Vistulam sedem sequens, VISBURGIOS eosdem esse judico, quos BURGIONES in Sarmatiâ nominat Ptolemæus: sedemque iis tribuo proximè Gothinos, inter Sarmatas Jazyges & Lygios, id est, inter Sarmatica juga, & Vistulam amnem: à quo ego equidem haud dubito quin dicti fuerint *Thi Wifselburger*. unde Græcis sive Latinis factum vocabulum *Visburgii*; & quibusdam *Burgii*, sive *Burgiones*.

CARPIANI quoque omnino ad Bastarnarum gentem spectare videntur, quia inter Bastarnas à Ptolemæo & Peucinos locantur; tum quia haud dubiè à *Carpatæ* monte, quas *Bastarnæ* adpellat *Alpeis* tabula itineraria, nomen habuere. Hi omnibus aliis, post Ptolemæum, auctoribus dicuntur CARPI; bellumque Romanis ad Istrum frequens intulisse narratur. Zosimus lib. I, sub Gallieni imperio: *Βορανοὶ ἢ καὶ Γότθοι, καὶ Κάρπι καὶ Οὐραροῦνδοι, (γένη δὲ ταῦτα παρὰ τὸ Ἴστρον οἰκοῦντα) μέρος ἔδδεν τῆς Ἰταλίας ἢ τὸ Ἰλλυρικό· κατὰ τὴν ἀδριανὴν, διετίθεν, ἕδδεν δὲ αἰθριμύς πάντα ἐπινεμύμοι. Id est: Borani, & Gotthi, & Carpi, & Vrugundi (gentes hæ sunt, ad Istrum colentes) nullam nec Italiæ nec Illyrici partem à continuis vexationibus immunem relinquebant, omnia, nemine resistente, diripientes. Et Iordanes in Gothicis, de Ostrogothâ Gothorum rege: *Sed & Carporum III CIO addidit, genus hominum ad bella nimis expeditum: qui sæpe Romanis infesti sunt. quos tamen post hæc, imperante Diocletiano, Galerius Maximianus Caesar de civitate (fortè debellatos) reipublica Romana subiecit. Is ergo Ostrogotha, habens Gothos & Peucenos, ab insulâ Peuce, que ostio Danubii Ponto mergenti adjacet, Argatum & Gunthericum nobilissimos sue gentis prefecit duces. qui mox Danubium vadati, & secundam Mæsam populati, Martianopolim, ejusdem patrie (id est, regionis) urbem famosam metropolim, adgrediuntur. Nempe quum Gothi sub M. Aurelio Antonino in Daciam venirent, complureis Bastarnæ cum iis suscipere expeditiones. Jul. Capitolinus in eodem Aurelio: Gentes omnes ab Illyrici limite usque in Galliam conspiraverant, ut Marcomanni, Narisci, Hermunduri, & Quadi, Sævi, Sarmatae, Lacringes, & Buri. hi, alique cum iis, Vectovalli, Sosibes, Sicobotes, Roxolani, Bastarnæ, Alani, Peucini, Costoboci. Trebellius Pollio, in Claudio: Scytharum diversi populi, Peucini, Trutungii, Austrogothi, Virtingi, Gipedes, & Heruli, præda cupiditate in Romanorum solum venerunt, atque illic pleraque vastarunt. Fl. Vopiscus in Probo: Centum millia Bastarnarum in solo Romano constituit; qui omnes fidem servaverunt. Nempe in Daciâ. At**

30 non ita diu fidem servarunt. sic enim Orosius, lib. v II, cap. xxiv, sub Diocletiano: *Adversus Carpos Bastarnasque pugnatum. Mox tamen iterum subjugati. Pomp. Latrus, in eodem Diocletiano: Diocletianus, rebus toto oriente compositis, Europam repetiit: ubi jam Scythæ, Sarmatæ, Alani, & Bastarnæ jugum subiverant, unà cum Carpis, Sævis, & Quadis. Zosimus dicto libro, sub Claudii imperio: Κατὰ τὴν δὲ τὸ χεῖρον Σκυθῶν οἱ ἀειλαίφηντες οὐκ ἔπειτα λαβόντων ἐπαρθῆντες ἐφόδων, Ἐρύλλης καὶ Πόσκας καὶ Γότθους ὡς ἀλαβόντες, καὶ παρὰ τὸ Τύραν ποταμὸν ἀθροισθέντες, ὅς εἰς τὸ Πόντον εἰσεβάλλει, ναυπηγησάμενοι πλοῖα ἑξακισχίλια, καὶ τῶν ἐμβολοῦσάντων δύο καὶ τετρακισχίλια μυριάδας, ἀραυτες διὰ τὸ Πόντον, τόμοις τετραχίλις ἀπέλαβοντες ἀπεκρέθησαν. πρὸς ἄλλους τῶν ἐπὶ Μαρκιανῆ πόλιν, ἢ Μυσίας εἶναι ἀναβάντες, καὶ ταύτης διὰ μαρπίντες, ἐπλεον,*

ἔπλεον ἦν τὸ πλοῖον. hoc est: Hoc tempore, quotquot erant Scythæ superstites, animis propter expeditiones hæcenus susceptas, elati, adjunctis sibi Herulis, Peucis & Gothis, collectique propter Tyram fluxum, in Pontum sese exonerantem, sexies mille navibus edificatis, ac trecentis & viginti millibus hominum in eas impositis, navigatione per Pontum instituta, Tomis, munito mœnibus opido tentato, rejecti sunt. Progressi verò, & Marcianopolim, Mysia urbem, delati, & ne illà quidem potiti, navigabant ulterius. Scythas heic adpellat, quos supra Boranos, Gothos, Carpos, & Burgundos nominavit. unde manifestum, Bastarnas cum intellexisse per Scytharum vocabulum, quemadmodum & Dio fecit. De iisdem his Scythis paullo post: οἱ ἄν τ' ἐν Ναισσοῦ Κλαυδίῳ ἢ Σκυθῶν μάχης περιελθόντες, περὶ Βαλάρων τὴν ἀμάξας οἷς ἦν Μακεδονίας ἐχώρην. id est: Qui expugnà Claudii & Scytharum, ad Naissum 10 pugnatà, superstites erant barbari, curribus sese munientes, in Macedoniam contendebant. Nec longinqua navigatio, nec curruum munitio tam Scytharum quàm Germanorum erat propria. ideoque omnino existimo, Bastarnas, Carpos ac Peucinos fuisse cum Gothis, Herulis, atque Burgundis. Non Scytharum, sed Gothorum has fuisse expeditiones, disertissimis testantur verbis Cassiodorus, Eutropius, & alii auctores. Cassiodorus in Gallieno: Albino & Maximo Coss. Græcia, Macedonia, Pontus, Asia, depopulata per Gothos. & in Claudio: Claudius barbaros Gothos, Illyricum & Macedoniam vastantes, repellit. Eutropius lib. IX, in Gallieno: Græcia, Macedonia, Pontus, Asia, vastatae per Gothos, in Claudio: Hic Gothos, Illyricum Macedoniamque vastantes, ingenti prælio vicit. Neuter quidquam de Scythis. Bastarnæ igitur sine dubio fuerunt, sive Bastarnarum tres natio- 20 nes, Borani, Carpi, atque Peucini, cum Gothis in expeditionem profecti. BORANI nescio an iidem fuerint Βάλαρες, BULANES Ptolemæi.

An cum Gothis postmodum nonnulli eorum in Illyricum Italiamque & Galliam commigraverint; haud facillè dixerim. Justiniano Romano imperitante, omne eorum nomen antiquis sedibus fuisse excisum, colligo ex Jornande; qui, ut supra retuli, eodem tractu, inter Vistulam & Pontum memorat Sclavinos; qui fuere Sarmatae. Pulsos ab his, in Daciam interiorem, quæ nunc est Transilvania, fuisse transgressos, lingua Germanica, Transilvaniæ populis usurpata, quam manifestissimo indicio testatur. nam Gepidæ ex hac regione unà cum reliquis Gothis in Italiam Galliamque profecti sunt. Fabulæ ac signenta sunt, non historiæ certo auctore conscriptæ, quæ narrant Caro- 30 lum Magnum Saxonum quosdam debellatos heic agros colere iussisse. Nihil tum juris vel ditionis Romano imperio fuit trans Danubium in Daciam, quò transferrent quos liberet.

Hæc igitur dicta sufficiant de BASTARNARUM genere, finibus, ac nationibus; qui omni ævo fuere bellicâ fortitudine clarissimi; donec à Sarmatis pulsi, vel sponte cum Gothis in expeditiones profecti, patrias sedeis reliquerunt.

Nomen eorum apud plerosque optimosque auctores promiscuè scribitur BASTARNÆ, & BASTERNÆ; & in tabulâ itinerariâ vitiosè scripti sunt BLASTARNI, pro BASTARNI.

Ceterum opida in Bastarnarum solo fuerunt, quæ Ptolemæus in Sarmatiâ recenset 40 his verbis: πόλεις δ' εἰσὶ μεσόγειοι, ὑπὲρ τὴν Τύραν πρὸς τὴν Δακίαν, Καρροδένον, Ματτονιον, Κληπίδαυα, Οὐίβαυαυάρον, Ἡρακίον. id est: Opida mediterranea sunt, supra Tyram ad Daciam, Carrodunum, Matonium, Clepidava, Vibantavarium, Eractam. Has ex positu, quem singulis adsignat Ptolemæus, sic interpretor: CARRODUNUM, quod ipso vocabulo Germanico nomini adseritur, Russiæ minoris nunc est metropolis, vulgò Lwon, Polonis Germanis die Reussische Levenburg, & contractè Lemburg dictum; Latine Leopoli. MÆTONIUM, haud procul Tyræ ripâ, ut vult Ptolemæus, nunc Roháryn. CLEPIDAVA, Kámieniec; opidum Podoliæ in edito saxo situm, eaque loci naturâ inexpugnabile. Antiquissimum hoc esse opidum, à Dacis quondam, antequàm Bastarnæ Germani hæc loca occuparent, conditum, ipsum nomen indicium facit. Dacorum quidpè 50 fuerunt DAVÆ, quemadmodum Germanorum sive unversorum Cæltarum DUNA, ac DURA. Ceterò VIBANTAVARIUM ex Ptolemæi positione est hodiè Bar, ejusdem Podoliæ opidum; & ERACTUM, Rov, ad amnem Moráven, in Tyram delabentem. infra hunc amnem mox est ἡ Περσὸφ ἢ Τύρα, id est, conversio, sive flexus Tyræ, quem memorat Ptolemæus in Sarmatiâ suâ; diâtaque opida cuncta supra eum versùs fontem Tyræ collocat, eodem ordine ac positu, quo hodierna heic opida explicavi.

Hæc igitur de nobilissimâ Bastarnarum gente, à quâ antequàm ad alias proficiscamur, paucis notandus est eorum error, qui è Strabonis verbis proximè citatis intelligunt, cum

eum *Roxolanos* quoque *Tanain* amnem adcolenteis populos, partem five nationem fecisse *Bastarnicam*. Falli hos, vel hoc unum arguere potest, quod *Strabo* *Bastarnarum* sedem Germanorum ab occidente, ob oriente *Tyregetarum* confiniis terminat; *Roxolanos* autem trans *Borysthenem* amnem, versùs septemtriones, omnium, qui cogniti fuerunt, facit ultimos.

CAP. XLIV.

De VENEDIS Sarmatis; & AESTIIS Germanis.

- 10 **B**ASTARNIS, sive Peucinis in ripâ *Vistulæ* continuabantur *VENEDI*. de quibus ita auctor noster: *Peucinorum, Venedorumque, & Fennorum nationes Germanis an Sarmatis ascribam, dubito. quamquam Peucini, quos quidam Bastarnas vocant, sermone, cultu, sede, ac domiciliis, ut Germani agunt: sordes omnium, ac torpor. ceterum connubiis mixtis, nonnihil in Sarmatarum habitum sedantur. Venedi multum ex moribus traxerunt. nam quidquid inter Peucinos Fennosq. silvarum ac montium erigitur, latrociniis pererrant. Hi tamen inter Germanos potius referuntur, quia & domos figunt, & scuta gestant, & pedum usu ac pernicitate gaudent: quæ omnia diversa Sarmatis sunt, in plaustro equoque viventibus.* De *Bastarnis* dubitare minimè fas fuisse, satis superiori capite demonstratum. at de *Venedis* rectè meritoque dubitavit; imò multo magis etiam dubitare debuit, antequam inter Germanos tam levibus documentis referret. quæ sanè parum me movissent, ni alia etiam quamgravissima accessissent argumenta; quæ, quum reliqua per omnem Germaniam mihi forent satis plana, super unis *Venedis* quamdiutissimè suspensum me habuerunt; donec tandem melior vicit sententia, *Sarmatas* fuisse. Sed argumenta, in utramque partem facientia, in medium producantur, uti veritas dilucidior inde adpareat. Primum ipsius certè me movit *Taciti* auctoritas, & argumenta ab eo prolata. dein, quod sinum *Codânium* per *Prussiam* ac *Livoniam* *Aestii* tunc adcoluerunt, non *Sarmatica* gens, ut post ostendam. sinus autem dictus fuit hac parte *Venedicus*, à *Venedorum* gente, teste *Ptolemæo*; ut suprâ ostensum. unde haud leve nec inane documentum, *Venedos* fuisse *Germanos*, partemque eorum *Aestios*. *Ptolemæi* verba in descriptione
- 30 *Sarmatiæ* hæc sunt: *κατὰ τὴν τῆς Σαρματίας ἑσθῆς μέγιστον, οἱ τὴν Οὐενέδα, παρ' ὅλοι τὸν Οὐενέδα, καὶ τὸν Δανίαν Πόλυνον τὴν Βασάρων.* id est: *Incolant Sarmatiam gentes maxima ista: Venedæ, apud omnem Venedicum sinum: & supra Daciam Peucini ac Bastarnæ.* & paullo post: *παρὰ τὸν τὸν Οὐενέδα ποταμὸν, καὶ τὸν Οὐενέδα, τὸν Βούαν: εἰσα θῆνοι: εἰσα Βούαν: ἢ τὸν Βουργουνδῶνας.* hoc est: *Ad Vistulam amnem, sub Venedis, Gythones: dein Finni: dein Bulanes: sub quibus Burgundiones.* Rectè equidem priore loco *Venedas* *Peucinis* conjunxit, ut & *Tacitus*. at posteriora quia omnino falsa, *Venedas* etiam *Codânium* sinum adcoluisse ne crederem, satis causæ erat; ni ab aliis etiam auctoribus ibidem collocarentur. *Plinius* lib. IV, cap. XIII: *Nec est minor opinione Finningia. Quidam hæc habitari ad Vistulam usque fluvium, à Sarmatis Venedis, Scyris, Hirris, tradunt.*
- 40 *sinum Chylipenum* vocari, & in ostio ejus insulam *Latrin*. Huc accedit magnum illud argumentum, quod *Græcorum* antiquissimis occasionem dedit fingendi in *Italiâ* in *Venetorum* regione flumen *Eridanum*, (*Padus* is est vero nomine.) à quo succinum, sive, ut illi vocabant, electrum veniret; quum id in *Venedorum* *Guttonum*que litore, ad *Vistulæ* usque ostia, omni ævo legeretur; atque *Radani* *Vistulæ*que confluentibus in *Italiam* *Græciam*que deferretur. At omnium maximum gravissimumque argumentum, quo inductus credam, *Venedos* quondam hoc mare adcoluisse, in ipso gentis est nomine; quod etiam nunc in *Livoniâ* pluribus locis durat. nam & opidum in medio ejus est, ad *Treideram* flumen, vulgari vocabulo *VVenden*: & in eâ parte, quæ dicitur *Curia*, vulgò *Kureland*, amnis cum opido *VVindav*, & alius locus ad eundem
- 50 *amnem Vschewende*. Hæc igitur universa atque singula satis confirmant, *Venedorum* olim gentem per *Livoniam* *Prussiam*que *Codâni* sinus adcoluisse litus. Dispiciendum nunc porrò, *Germanici* an *Sarmatici* fuerint generis. *Ptolemæi* hæc auctoritas nulla est; quando is *Bastarnas* quoque, & horum parteis, *Peucinos*, *Carpos*, & *Burgiones*, item *Burgundiones*, & *Guthones*, *Germanicas* gentes perperam inter *Sarmatas* connumeravit. *Plinii* testimonium plus ponderis habuerit. *Nec est, inquit, minor opinione Finningia. Quidam hæc habitari, ad Vistulam usque fluvium, à Sarmatis Venedis, Scyris, Hirris, tradunt. Apertè & Hirros & Scyros & Venedos* inter *Sarmatas* computat. Verùm hic quoque fortè erraverit. posterioris igitur sæculi audiamus testem *Iornandem*; qui ita in *Gothicis* scribit:

Introrsus